
HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P8_TA(2018)0530

Eturistiriita ja EU:n talousarvion suojaaminen Tšekin tasavallassa

Euroopan parlamentin päätöslauselma 13. joulukuuta 2018 eturistiriidoista ja EU:n talousarvion suojaamisesta Tšekin tasavallassa (2018/2975(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aiemmat päätöksensä ja päätöslauselmansa vastuuvapauden myöntämisestä komissiolle vuosien 2014, 2015 ja 2016 osalta¹,
  - ottaa huomioon unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä 18. heinäkuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 2018/1046² (uusi varainhoitoasetus) ja erityisesti sen 61 artiklan, joka koskee eturistiriitoja,
  - ottaa huomioon Tšekin piraattipuolueen komissiolle 2. elokuuta 2018 lähettämät kysymykset,
  - ottaa huomioon Tšekin Transparency International -järjestön komissiolle 19. syyskuuta 2018 tekemän virallisen kantelun,
  - ottaa huomioon komission oikeudellisen yksikön 19. marraskuuta 2018 antaman lausunnon uuden varainhoitoasetuksen 61 artiklan (Eturistiriidat) vaikutuksesta Euroopan rakenne- ja investointirahastoista (ERI-rahastot) suoritettaviin maksuihin: ”Impact of Article 61 of the new Financial Regulation (conflict of interests) on payments from the European Structural and Investment (ESI) Funds”,
  - ottaa huomioon, että komission budjettipääosasto esitteli parlamentin talousarvion valvontavaliokunnalle 20. marraskuuta 2018 vuoden 2018 varainhoitoasetukseen sisältyviä eturistiriitoja koskevia sääntöjä,
  - ottaa huomioon työjärjestyksen 123 artiklan 2 ja 4 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että vuoden 2012 varainhoitoasetuksen eturistiriitasäännöstä ei sovellettu nimenomaisesti yhteistyöhön perustuvaan varojen hallintointiin, mutta

---

¹ EUVL L 246, 14.9.2016, s. 1, EUVL L 252, 29.9.2017, s. 1 ja EUVL L 248, 3.10.2018, s. 1.

² EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1.

jäsenvaltioilta edellytettiin kuitenkin, että ne varmistavat vaikuttavan sisäisen valvonnan, johon kuuluu eturistiriitojen välttäminen;

- B. ottaa huomioon, että julkisia hankintoja koskevat säännöt velvoittavat (direktiivin 2014/24/EU¹ 24 artikla) jäsenvaltioita välttämään eturistiriitoja, mukaan lukien välittömät tai välilliset henkilökohtaiset intressit, ja että sellaisia tilanteita, joita voidaan pitää eturistiriitoina, ja yhteistyöhön perustuvaa hallinnointia koskevia erityisvelvoitteita koskevat säännöt (esimerkiksi asetus (EU) N:o 1303/2013²) ovat jo olemassa;
- C. ottaa huomioon, että neuvosto vahvisti uutta varainhoitoasetusta koskevan kantansa 16. heinäkuuta 2018 ja lopullinen säädös allekirjoitettiin 18. heinäkuuta 2018; ottaa huomioon myös, että varainhoitoasetuksen 61 artikla, jossa kielletään eturistiriidat, tuli voimaan 2. elokuuta 2018;
- D. ottaa huomioon, että varainhoitoasetuksen 61 artiklan 1 kohdassa (yhdessä 61 artiklan 3 kohdan kanssa) säädetään seuraavista:
- i) taloushallinnon toimijoiden negatiivinen velvoite estää EU:n talousarvioon liittyvät eturistiriitatilanteet
  - ii) taloushallinnon toimijoiden positiivinen velvoite toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet estääkseen eturistiriitojen syntymisen vastuullaan olevissa tehtävissä ja puuttua tilanteisiin, joita voidaan objektiivisesti tarkasteltuna pitää eturistiriitoina;
- E. ottaa huomioon, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön³ mukaan ”eturistiriita on itsessään ja objektiivisesti tarkasteltuna vakava toimintahäiriö, eikä sen oikeudellisessa luonnehdinnassa ole tarpeen ottaa huomioon kyseessä olevien henkilöiden aikomuksia tai vilpittömyyttä tai vilpillistä mieltä”; ottaa myös huomioon, että komissio on velvollinen keskeyttämään EU:n varojen maksun tapauksissa, joissa hallinnointi- ja valvontajärjestelmien toiminnassa on vakavia puutteita ja joissa ilmenee havaitsematta, raportoimatta ja korjaamatta jääneitä vakavia eturistiriitoihin liittyviä sääntöjenvastaisuuksia;
- F. ottaa huomioon, että Tšekin Transparency International -järjestö teki 19. syyskuuta 2018 komissiolle virallisen kantelun, jonka mukaan Tšekin pääministeri Andrej Babiš oli rikkonut jatkuvasti eturistiriitoja koskevaa EU:n ja Tšekin lainsäädäntöä;
- G. ottaa huomioon, että Babiš on paljastunut Agrofertin tosiasialliseksi omistajaksi, ja toteaa, että kyseinen yhtiö hallinnoi Agrofert-konsernia – johon kuuluu muun muassa useita tärkeitä tšekkiläisiä tiedotusvälineitä – sijoitusyhtiöiden AB I and AB II kautta, joiden perustaja ja samalla ainut edunsaaja hän on;
- H. ottaa huomioon, että Babiš on myös Euroopan rakenne- ja investointirahastojen Tšekin hallintoneuvoston puheenjohtaja;

---

¹ EUVL L 94, 28.3.2014, s. 65.

² EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320.

³ Ismeri Europa v. tilintarkastustuomioistuin, 15. kesäkuuta 1999 annettu tuomio, asia T-277/97, ECLI:EU:T:1999:124.

- I. ottaa huomioon, että Agrofert-konserniin kuuluvia yhtiöitä on mukana hankkeissa, joita tuetaan Tšekin tasavallan maaseudun kehittämisohjelmasta, jota puolestaan rahoitetaan Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta;
- J. ottaa huomioon, että Agrofert-konserniin kuuluvat yhtiöt ovat saaneet huomattavia summia rahoitusta Euroopan rakenne- ja investointirahastoista kaudella 2014–2020 ja että rahoituksen määrä on vaihdellut 42 miljoonasta eurosta (vuonna 2013) aina 82 miljoonaan euroon (vuonna 2017);
- K. ottaa huomioon, että komission oikeudellisen yksikön lausunnossa todetaan, että Tšekin valtionhallinnon virkamiesten tuloista annettavan ilmoituksen mukaan Babiš sai vuoden 2018 kuuden ensimmäisen kuukauden aikana 3,5 miljoonan euron tulot Agrofert-konsernilta sijoitusyhtiöidensä kautta;
- L. toteaa, että parlamentti on vastuuvapaudesta antamissaan päätöslauselmissa toistuvasti kehottanut komissiota nopeuttamaan sääntöjenmukaisuuden tarkastamismenettelyä, jotta saadaan tietoa Tšekin tasavallan maatalousinterventiorahastoon liittyvän eturistiriidan riskistä; toteaa myös korostaneensa, että eturistiriidan ehkäisemiseen tarvittavien toimenpiteiden laiminlyönti voisi pakottaa Tšekin viranomaisen perumaan maksajaviraston akkreditoinnin ja voisi johtaa myös siihen, että komissio soveltaa rahoitusoikaisua;
- M. ottaa huomioon, että parlamentin talousarvion valvontavaliokunta päätti syyskuussa 2018 käsitellä tätä asiaa vuotuisen vastuuvapausmenettelyn yhteydessä, erityisesti niiden komission jäsenten kuulemistilaisuuksissa, joita asia eniten koskee;
- N. toteaa, että nämä kuulemiset eivät antaneet parlamentin jäsenille riittäviä ja selkeitä vastauksia siihen, mikä Tšekin pääministerin mahdollista eturistiriitaa koskevan asian tämänhetkinen tilanne on;
- O. ottaa huomioon, että eurooppalaiset tiedotusvälineet, kuten The Guardian, Le Monde, De Standaard ja Süddeutsche Zeitung, julkaisivat 1. joulukuuta 2018 komission oikeudellisen yksikön laatimasta oikeudellisesta lausunnosta tietoja, joissa vahvistetaan Babišin eturistiriitatilanne;
1. on erittäin huolissaan siitä, että Tšekin tasavalta ei ole noudattanut varainhoitoasetuksen 61 artiklan 1 kohtaa asiassa, joka koskee Tšekin pääministerin eturistiriitaa ja hänen yhteyksiään Agrofert-konserniin;
  2. pitää valitettavina kaikenlaisia eturistiriitoja, jotka voivat vaarantaa EU:n talousarvion toteuttamisen ja heikentää EU:n kansalaisten luottamusta siihen, että EU:n veronmaksajien rahoja hallinnoidaan asianmukaisesti; pyytää komissiota varmistamaan, että kaikkien EU:n poliitikkojen eturistiriitojen suhteen on nollatoleranssi ja ettei minkäänlaisia kaksoisstandardeja sovelleta, sekä huolehtimaan siitä, ettei asioita viivytetä millään verukkeella, kun on kyse unionin taloudellisten etujen suojaamisesta;
  3. palauttaa mieliin 27. huhtikuuta 2017 varainhoitovuotta 2015 koskevan vastuuvapauden myöntämisestä antamansa päätöslauselman¹, jossa se totesi, että ”Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) käynnisti hallinnollisia tutkimuksia [...] Tšekin tasavallassa ”haikaranpesänä” tunnetusta hankkeesta väitettyjen sääntöjenvastaisuuksien

---

¹ EUVL L 252, 29.9.2017, s. 28.

pohjalta” ja kehotti ”komissiota tiedottamaan parlamentin asiasta vastaavalle valiokunnalle viipymättä tutkimusten valmistumisesta”; palauttaa mieliin myös 18. huhtikuuta 2018 varainhoitovuotta 2016 koskevan vastuuvapauden myöntämisestä antamansa päätöslauselman¹, jossa se pani ”tyytyväisenä merkille, että Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) on saattanut päätökseen Tšekin ns. haikaranpesähanketta koskevan hallinnollisen tutkinnan” ja piti valitettavana, että ”OLAF havaitsi vakavia sääntöjenvastaisuuksia”;

4. panee merkille komission jäsen Oettingerin vuoden 2017 vastuuvapausmenettelyn yhteydessä 29. marraskuuta 2018 antaman vastauksen kirjalliseen kysymykseen nro 51, jossa hän ilmoitti parlamentille, että OLAFin joulukuussa 2017 Stork Nest -tapauksessa hyväksymän suosituksen mukaisesti Tšekin viranomaiset ovat vetäneet Olafin tutkinnan kohteena olleen hankkeen pois Keski-Böömin alueellista toimenpideohjelmaa koskevasta lopullisesta hakemuksesta ja että tähän toimenpiteeseen ei ole osoitettu EU:n varoja; panee lisäksi merkille OLAFin suositelleen kansallisille oikeusviranomaisille, että ne käynnistäisivät rikostutkinnan OLAFin tutkinnassa todetuista seikoista, ja toteaa, että kyseiset viranomaiset ovat nyt toimivaltaisia viranomaisia tässä asiassa;
5. korostaa, että koska varainhoitoasetuksen 61 artiklan 1 kohtaa eturistiriidoista sovelletaan suoraan, kaikki EU:n talousarvion toteuttamiseen osallistuvat henkilöt, myös hallitusten päämiehet, ovat vastuussa siitä, että noudatetaan eturistiriitojen ehkäisemistä koskevaa velvoitetta ja puututaan tilanteisiin, joita voidaan objektiivisesti tarkasteltuna pitää eturistiriitoina;
6. pitää valitettavana, että komissio oli pitkään passiivinen, vaikka vuodesta 2014 lähtien oli vahvoja viitteitä siitä, että Babišilla oli eturistiriita hänen toimiessaan valtiovarainministerinä ja myöhemmin pääministerinä;
7. muistuttaa kansallisten viranomaisten velvollisuudesta varmistaa, että eturistiriitoja koskevaa unionin lainsäädäntöä sovelletaan kaikissa tapauksissa ja kaikkiin henkilöihin;
8. kehottaa komissiota perustamaan valvontamekanismin, jolla puututaan eturistiriitatilanteisiin jäsenvaltioissa ja asettamaan eturistiriitojen aktiivisen välttämisen yhdeksi painopisteistään; kehottaa komissiota myös toimimaan päättäväisesti erityisesti silloin, kun kansalliset viranomaiset eivät ryhdy toimiin korkeimpien edustajiensa eturistiriitojen ehkäisemiseksi;
9. kehottaa komissiota toteuttamaan viipymättä jatkotoimia, jotka perustuvat sen oikeudellisen yksikön Tšekin Transparency International -järjestön tekemän kantelun johdosta antamaan lausuntoon, sekä toteuttamaan tarpeelliset korjaavat toimenpiteet ja menettelyt mahdolliseen laittomaan tilanteeseen puuttumiseksi, myös keskeyttämällä kaiken Agrofert-konsernille annettavan EU:n rahoituksen, kunnes eturistiriita on täysin tutkittu ja ratkaistu;
10. kehottaa kaikkia kansallisia viranomaisia ja valtion virkamiehiä soveltamaan ennakoivasti uutta varainhoitoasetusta ja erityisesti sen 61 artiklaa, joka koskee eturistiriitoja, jotta voidaan estää EU:n mainetta, sen jäsenvaltioiden mainetta, demokratiaa ja EU:n taloudellisia etuja vahingoittavat tilanteet, sekä toimimaan

---

¹ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2018)0121.

esimerkkinä työskentelystä yhteisen hyvän eikä henkilökohtaisen hyödyn tavoittelemiseksi;

11. kehottaa jäsenvaltioiden kansallisia parlamentteja varmistamaan, ettei mikään eturistiriitojen ehkäisemistä koskeva kansallinen lainsäädäntö ole uuden varainhoitoasetuksen kirjaimen ja hengen vastainen;
12. panee merkille komission oikeudellisen yksikön laatiman lausunnon Tšekin nykyisen pääministerin Babišin mahdollisesta eturistiriidasta hänen toimiessaan valtiovarainministerinä vuonna 2014; kehottaa komissiota tutkimaan perusteellisesti kaikkien niiden EU-tukien laillisuuden, jotka on maksettu Agrofert-konsernille Babišin tultua Tšekin hallituksen jäseneksi, ottaen huomioon aiemman varainhoitoasetuksen, jota sovellettiin ennen 2. elokuuta 2018 ja sen eturistiriitoja koskevan osan;
13. vaatii komissiota julkaisemaan kaikki hallussaan olevat asiakirjat, jotka liittyvät Tšekin pääministerin ja maatalousministerin mahdolliseen eturistiriitaan, ja kertomaan, mihin toimiin se aikoo ryhtyä tilanteen korjaamiseksi;
14. kehottaa komissiota perimään takaisin kaikki varat, jotka on maksettu laittomasti tai sääntöjenvastaisesti;
15. vaatii täyttä avoimuutta Babišin mahdollisista kytköksistä Agrofert-konserniin ja sitä, etteivät nämä kytkökset saa vaikuttaa hänen toimintaansa Tšekin tasavallan pääministerinä;
16. kehottaa neuvostoa ryhtymään kaikkiin tarvittaviin ja asianmukaisiin toimiin, jotta tulevaa EU:n talousarviota ja seuraavaa monivuotista rahoituskehystä koskevien neuvottelujen yhteydessä estetään eturistiriidat varainhoitoasetuksen 61 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
17. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komissiolle ja neuvostolle sekä Tšekin tasavallan hallitukselle ja parlamentille.